

መርህ

ሰኔ 2016

7ይ-ዓመት ሕታም ቁ.20

**ብሔላዊት ቤት ጽሕፈት ዜናን ባህልን
ሰው-ራዊ ደሞክራሲያዊ ግንባር ኤርትራ (ሰደግኤ) ዝዳሎ ዕላዊ ልሳን**

መርህ

ብባህርን ምስልን ንክልተ፡ ኣብ ሓደ ኣገዳሲ ኩነት ዝጣመሩ ተርእዮታት ብማዕረ ዝውክል፡ ግንታ ትርጉም ዘለዎ ኣምር ወይ ቃልዮ።

ካብ ድቅድቅ ጸላም፣ ካብ ዓሚቕ ባዓቲ ወይውን ካብ መሪር መግዛእታዊ ኣርዑት ሓራ ንምውጻእ ዘገልግል፡ መዋጽኦ ወይውን ባብ ራህዋ ክህሉ ግድንዮ። እዚ ባብዚ ካብ ጭንቅን ሕሰምን ዘናግፍ መስተርህ ናይቲ ኣደራሕ ብምኻን፡ እቲ ባብ መርህዮ።

ናብቲ ክትበጽሖ እትብህጎ መስተርህ-ባብ፣ ጫፍ ዓወት ንምብጻሕ፡ ንጊዚያዊ ግድላት ካብ እምኒ-ዓረ ብዘተረረ ጽንዓት፣ ውፋይነትን ቅሩብነትን ምብልሓት ዝሓትትዮ። ምንጪ ናይዚ ተኣምራታዊ ሓይሊ፡ ብንጽር ራእይን እስትራቴጂን ዝግራሕ ቅነሶ መስመር ምዕታር ድማ የድሊ። እዚ ቅነሶ መስመርዚ መንገዲ ዓወትዮ። ነዚ መንገዲ ዓወት ዝቕልስ ክኣ መርህዮ።

መርህ ዕላዊት ልሳን ሰው-ራዊ ደሞክራሲያዊ ግንባር ኤርትራ(ሰደግኤ) ኮይና፡ ከም ውድብ ንዝተበገስናሉ ህዝባዊ ደሞክራሲያዊ ቃልስና ንምዕዋት፡ ውድባዊ ፖለቲካዊ ኣማራጺታትና እትእምት፡ መንገዲ ሓቀኛ ዓወት ብምምራሕ፡ ብመንፈስን ተልእኾን ነቲ ዝተሰመዩትሉ ዓሚቕ ትርጉምን ረዚን ዕላማን ብብቕዓት ንምፍጻም፡ ኣብ መስርዕ ጸረ-ፋሽስታዊ ስርዓት ኢሳይያስ ኣብ ዝካየድ ህዝባዊ መኸተ፡ ናይ ቃልሲ ግቡኣ ንክተበርክት ዝተሰለፈት፡ ዳግም መርህ ህዝባዊ ደሞክራሲያዊ ዕላማታትና ኮይና ከተገልግል፡ ቃለ-መሓላ ዝኣተወት ልሳንናዮ።

ቤት ጽሕፈት ዜናን ባህልን
ሰው-ራዊ ደሞክራሲያዊ ግንባር ኤርትራ (ሰደግኤ)

Website: - www.merho.net

E-mail:- webmaster@merho.net or admin@merho.net

ቶ ሕዝብ

፩ ርእሰ-ግንቀጽ

“ሰሙር መኸተና ይደንፍዕ!!”.....3

፪ ጀነቫ፣ ታሪካዊ ዓውዲ ግጥም፣ ብስሙር መኸተ!!4

፫ ነጻነት ኤርትራ ጀጋኑ ሰማኢታት ገዝሚ ዝኸፈልናሉ፣
ጸማ ህዝብታትና'ዩ!!.....9

፬ ብዙሕነታዊ ክውንነት ህዝብታትና ምክባር፣
ውሕሰነት ዱልዱል ሃገራዊ ሓደነትናን ዓወትናንዩ፤.....10

ርእሰ-ግንቀጽ

ስሙር መኸተና ይደንፍዕ!

ፋሽስታዊ ስርዓት ኢሳይያስ/ሀግደፍ፡ አብ ልዕሊ ህዝብታት ኤርትራ፡ ን25 ዓመታት መመላእታ ዝፈጸሞ ሰፍ ዘይብል በደል፡ ንቕርዓት ኤርትራ ሰጊሩ፡ አብ ኣህጉራዊ መጋባእያታት “አብ ልዕሊ ሰብአዊ ፍጡር ዝተፈጸመ ገበን” ተሓታቲ ምዃኑ ተነጻሩሎ። በዚ ገበንዚ ዝሕተቱ ላዕለዎት ሓለፍቲ መንግስትን ግንባርን ሓይልታት ጸጥታን ሃገራዊ ድሕነትን ብዘዩማትእ ተነጻሪም፡ አብ ኣህጉራዊ ቤት ፍርዲ ክቐርቡ ዝጽውዕ እማመ ቀሪቡሎ።

ብርግጽ፡ ፋሽስታዊ ስርዓት ኢሳይያስ፡ ዝሕተተሎም ታሪኽ ይቕረ ዘይብሎም ገበናት ዝፈጸሙ፡ የእዳዉ ብደም ዝጨቐዎን ብጥልመት ዝሕተትን ናይ ቢጋሚንዶ ጃንዳዩ። በዚ መንጽር፡ ፋሽስታዊ ስርዓት ኢሳይያስ/ሀግደፍ፡ አብ ኣህጉራዊ ቤት ፍርዲ “ብገበን ኣንጻር ሰብአዊ ፍጡር” ክኸሰስ ምዃኑ ሓደ ዓብይ ትርጉም ዝወገቦ ምዕባለ ጌርካ ክውሰድ ይክእል። አብ ልዕሊ ህዝብን ሃገርን ፈጸሙዎ ምስ ዘሎ በደላትን አውራጃዎ ዘሎ ሓደጋታትን ግን፡ እዚ ዝተኸሰሰሉ ገበን ከፊላዊዩ።

ፋሽስታዊ ስርዓት ኢሳይያስ፡ ብሓደ ሸነኽ ንግሩህ ሃገራዊ ስሚዒታት ህዝብታትና ብምብላጽ፡ በቲ ካልእ ሸነኽ ከአ አብ ሕሉፍ ጅግንነታዊ ተጋድሎ ሰውራና ተሓቢኡ። 25 ዓመታት መመላእታ ህዝብን ሃገርን ንሓደጋ ብርሰትን ምብትታንን ክኖቑቶም ምጽንሑ፡ ሕሉፍ ተሞከሮና ህያው ምስክርዩ። እዚ ንህልውናን ቀጻልነትን ህዝብን ሃገርን ኤርትራ ዝደናደን ዘሎ ፋሽስታዊ ሓደጋ፡ ዕምቆቱን ስፍሓቱን ኩሉ-መዳያዊ እዩ።

እዚ ደመኛ ጸላኢ ህዝብታት ኤርትራ ዝኾነ ስርዓትዚ፡ ካብ ወጋሕትኡ ንቡዙሕነታዊ ክውንነት ህዝብታትና ብኣዋጅ አብ ሕቶ አውዲቕ፡ ንወሳኒ ተሳትፎኡም ብምዕፋን፡ ኩሉ-መዳያዊ ጸጋታት ሃገር ገቢቱ፡ ብዋጋ መስዋእቲ ብሉጻት ደቆም ንዝዓተርዎ ሓርነት ብምንፋግ፡ መሪር ፖለቲካዊ ዓፈናን ቅንጻላን ዝፈጸመ ገበኛ ስርዓትዩ። አብ መስርሕ ጸረ-ባዕዳዊ ተጋድሎ ህዝብታት ኤርትራ ብክቡር መስዋእቲ ዝተነድቀ ሃገራዊ ሓደጋት ብምብሕጋግ፡ አብ ድሕረታት ተሓቢኡ፡ ብከፋፊልካ ግዛእ ፖሊሲኡ ፍልልያት እናባለሑ፡ ትስፋው መጻኢ ህዝብን ሃገርን ዘህገገ ስርዓትዩ። እዚ ስርዓትዚ፡ ብረዚን ዝኸርታትን ክቡራት ዕላማታትን ንዝግለጹ ሃገራዊ በዓላትና ብምጅላሕ፡ ንኣራዊታዊ ምስሉ መጋደጺ፡ ብሕሰር ፕሮፓጋንዳዊ ወፍርታቱ ከራኸሰምን መናውሒ ዕድመ ፖለቲካዊ ስልጣኑ ክብል፡ ንባህርያዊ ትርጉሞም ዝተጋሰሰ ጠላም ስርዓትዩ። ብኣጠቓቕላ፡ ፋሽስታዊ ስርዓት ኢሳይያስ/ሀግደፍ ንኤርትራዊ ሃገራዊ ክብርታት ክንህል ዝገበረ፡ ኤርትራዊ ጭዋ ባህልን መለለዩታቱን ዝበረዘ፡ ብሕታዊ ሓደጋ ስሙር ኤርትራዊ ሃገራውነትዩ።

ስለዚ እዚ ስርዓትዚ፡ ማዕረጊቲ ታሪኽ ይቕረ ዘይብሎ ኩሉ መዳያዊ ገበናቱ፡ ግብእ ህዝባዊ ፍርዲ ክወገቦ ዝግባእ፡ ደመኛ ጸላኢ ውጽዓት ህዝብታት ኤርትራዩ።

ህዝብታት ኤርትራ ብስሙር ቅልጽሞም ነዚ ስርዓትዚ ክፋረድዎ ዘብቅዮም ሚስጢር ዓወት፡ ንብዙሕነታዊ ክውንነቶም ብጸጋ ዝቐበል፣ ስሙር ሃገራዊ ሓደጋቶም ዘውሕስ፣ ብጅግንነታዊ ተጋድሎኡም ዘረጋገጽዎም መኸሰባት ብምዕቃብ፡ አብ ዙርያ ቅነዕ ራእይ፡ ንቕሕን ወሳንን ሱታፊኦም ብምርግጋጽ፡ ዋናታት ሃገራዊ ጉዳዮም ብምዃን፡ ንመንኮርኮር ታሪኽ ምስ ዝቐልስዎዩ። ውድብና ሰውራዊ ደሞክራሲያዊ ግንባር ኤርትራ/ሰደግኤ፡ ደሞክራሲያዊ ቃልሲ ህዝብታት ኤርትራ ወሳንነት ሓፋሽ ብዘረጋግጽ፡ ድሕነት ህዝብን ሃገርን ብዘተኣማምንን ንምውሓስ አብ ዝካየድ ተጋድሎ፡ ሎሚውን ከም ትማሊ፡ ብጅግንነታዊ ተጋድሎና ዘረጋገጽናዩ ሃገራዊ ነጻነት ብምዕቃብ፡ ሰንደቕ ብዙሕነታዊ ክውንነት ህዝብታትና ዝሰረቱ ስሙር ናይ ቃልሲ ጽንዓትን መኸተን ክብ ብምባል፡ ካብኡ ዝጥለብ ኩሉ ከማልእ ድልውዩ።

ጀነቫ፣ ታሪካዊ ዓውዲ ግጥም፣ ብስሙር መኸተ!!

“ኩሉ ነገር ናብ ጀነቫ” ዝብል ጭርቶ ንኤርትራዊ ዛዕባ ዓብሊኸዎ ዝቐነዩ አጀንዳዮ። ኣብ ጀነቫ ስዊዘርላንድ ዝመደቡ። ኮምሽን ውድብ ሕቡራት ሃገራት ጉዳይ ሰብአዊ መሰላት፣ ዋሕዚ ፍልሰት ኤርትራውያን ሰደተኛታትን፣ ብተደጋጋሚ ኣብ ልዕሊኦም ክበጽሑ ዝጸነሑ ጅምላዊ ህልቂትን ከተሓሳስቦ ጸኒሑዮ። ስለዚ ከኣ፡ ኣብ ኤርትራ ብዛዕባ ዘሎ ኣተሓሕዛ ሰብአዊ መሰላት ጸብጸብ ክቐርቡ ክሓትት ካብ ዝጀምር ነዊሕ ጌሩ። ገለ ኣባላት ቤት ምኽሪ ውድብ ሕቡራት ሃገራትውን፣ ናብ ዓዲም ዝኣትዉን ፖለቲካዊ ዕቕባ ዝሓቱን ኤርትራውያን ሰደተኛታት፣ ዝረኽቡዎ ሓበሬታ መበገሲ ብምግባር፣ ጉዳይ ኣተሓሕዛ ሰብአዊ መሰላት ኤርትራ ኣቓልቦኦም ክስሕቦን ፍሉይ ተገዳስነት ከርእዩን ኮይኖም እዮም። ኣብ ዝተፈላለዩ መድረኻት ከኣ፡ ከም ኣጀንዳ ክከተዩሉ ክድርኹ ጸኒሑም። ይኹን ደኣምበር ብሸነኽ ፋሽስታዊ ስርዓት ህግደፍ ዘዕግብ ወግዓዊ መልሲ ስለዘይተሞህሮም፣ ጉዳይ ሰብአዊ መሰላት ኤርትራውያን ብሓፈሻ፣ ዋሕዚ ሰደተኛታት ከኣ ብፍላይ ንነዊሕ እዋን ኣብ ኣህጉራውን ዓለማውን መጋባእያታቱ ብተደጋጋሚ ዝለዓል፡ መዕለቢ ክደረኸበ ከኣ ክገብ ዝጸነሐ ዛዕባዮ።

ብካልእ ሸነኽ፡ ኣምንስቲ ኢንተርናሽናል፣ ሂማን ራይት ዎች፣ ሪፖርተር ዊዝ ኣውት ቦርደር ወዘተ ዝተባሃሉ፡ ንጉዳይ ሰብአዊ መሰላት ዝጣበቑ ዓለም-ለኻዊ ትካላት፡ ከምቲ ንኩለን ሃገራት ዓለም፡ ብብእዋኑ ብምግምጋም ህልው ኩነታቶም ኣመልኪተን ዓመታዊ መግለጺ ዘውጽኡ፡ ኣብ ኤርትራውን ኣሎ ዝብልዎ ግህሰታት ብብእዋኑ ከቃልሓ ጸኒሐን እዮን። ኣብነት ንምጥቃስ ዝኣክል፡-

- ☞ ስርዓት ህግደፍ፡ ብቅዋማዊ መንግስቲ ዘይምእዘዝ፣ ንቡራት መንግስታዊ ቅርጻ (ኣጋጊ ፈጻሚን ፈራድን) ኣካላት ዘይብሉ፣ ምልኪ ሓደ ሰብኣይን መጋበርያታቱን ዝነገሱሉ፣ ግልጽነትን ተሓታትነትን ዝሰኹሮ፣ ምርጫ ይኹን ሕብረ-ሰልፋዊ ስርዓት ዝተሓረሞ፣ ነጻ ሚድያ ዘየፍቅድ ምዃኑ ብተደጋጋሚ እናተሸነነ ጸኒሑዮ።
- ☞ ምእላር ጉጅለ 15 ከም ተርእዮ ምስተቐልቐለ ከኣ፡ ጉዳዮም ኣብ ነጻ ቤት ፍርዲ ክቐርብን ብሕግን ፍትሕን ክጻዩ ከም ዝግባእ መተሓሳስቢ ቀሪቡሉዮ። ግን ከኣ፡ ፋሽስታዊ ስርዓት ህግደፍ፡ ብትምክሕቲ ዓዊሩ ነዮም “ብክሕደት ሃገር” ዝጠቀሙ ሰብ-ስልጣናት፡ ኢሰብኣዊ ብዝኾነ ኣገባብ ኣብ ትሕቲ ኅዳጉዲ ክዳጉኖም መሪጹ። እዚ ኣረሚናዊ ተግባርዚ፡ ካብ እዝንን ዓይንን ህዝብታት ኤርትራን ማሕበረሰብ ዓለምን ዝተኸወለ ኣይነበረን። ስለዚ ከኣ፡ ኣብ ልዕሊቶም ግዳያት ዝፍጸም ኢሰብኣዊ ኣተሓሕዛ ንህይወቶም ዘስግእ ምዃኑ ብምግላጽ፡ ኣህጉራዊ ማሕበረ-ሰብ ንድሕነቶም፡ ኣብ ልዕሊ ፋሽስታዊ ስርዓት ጸቕጢ ክገብር ክጽውዑ ጸኒሑም እዮም።
- ☞ ብተመሳሳሊ ስርዓት ህግደፍ ሓሳብካ ብነጻነት ናይ ምግላጽ መባእታዊ መሰል ብምዕፋን፡ ኣብ ልዕሊ ብሕታውያን ጋዜጠኛታት ዝወሰዱ ጨካን ስጉምቲ፡ ባህሪቲ ስርዓት ኣብ ቅርዓት ዘውጸእ ኣረሚናውነትዮ፤ ዜጋታት ካብቲ ስርዓት ዝተፈለዩ ርእይቶ ክህልዎም ዘይፈቅድ፡ ፍጹም ቡሓትን ዓፋንን ስርዓት ምዃኑ ዘመስከረ ፍጻሜ ኔሩ። ከም ውጽኢቲ፡ ኣብ ኤርትራ ካብ ስርዓት ኢሳይያስ/ህግደፍ ዝተፈለዩ ርእይቶ ምሓዝ ዘይፍቀድ ጥራሕ ዘይኮነስ ከም ከቢድ ከበን ዝቐጸር ምዃኑ ብተግባር ተገሊጹ። ዜጋታት ነጻ ርእይቶ ብምሓዞም ክሳገጉ፣ ክጭወዩን ክቕንጹሉን ዝኾኑሉ፡ ኤርትራ ምድራዊት ሲኦል ዜጋታታ ምዃና፡ ብጭብጥታት እናሰነዩ ንስርዓት ኢሳይያስ ከቓልዎ ጸኒሑም እዮም።
- ☞ ኣብ ዝተፈላለዩ እዋናት፡ ኣብ ልዕሊ ኣመንትን መራሕትን ሃይማኖታት ዝወሰዱም ጅምላዊ ማእሰርቲ፣ ምስቐርን ምስቓይን ብተደጋጋሚ ክግለጽ ጸኒሑዮ። ኣብ ልዕሊ ኣመንቲ ጅሆባን ጳንጤን ኣብ ኮንተኔራት ብምድንን ብመደብ ክሳቐዩ ዝገብር ስርዓት ምዃኑ፡ ነቲ ኣረሚናዊ ፍጻሜ ብመረጻእታ ኣሰነዩ ዓመታዊ ሪፖርት ብዘይምቁራጽ ከቐርቡ ጸኒሑም እዮም።
- ☞ መንእሰያት ኤርትራ፡ ኣብ ግዳድ ወተሃደራዊ ዕዮ ምጽማዶም፤ እዚ ወተሃደራዊ ዕዮዚ ገደብ ግዜ ዘይብሉ፡ ነዚ ዝተቐመጠን ካብ ወተሃደራዊ መዓሰከራት ዝሃደመን ካብ ከቢድ መቐጸዕቲ ክሳብ ብዘይቅድመ ኩነት ምርሻን ዘበጽሑ ምዃኑ፤ መንእሰያት ብቐጸሊ በስግዳድ እናተገፈፉ ኣብ ስወር ኣብያተ ማሕበሥ ዝዳገኑሉ፡

ስድራ-ቤታት ንግዳያት ደቆም ክበጽሑ ከምዘይፍቀድ፤ ዜጋታት ብነጻ ኣብያተ-ፍርዲ ዘይዳነይሉ መንግስታዊ ግብረ-ሽብራዊ ኣስራርሓ ቀንዲ ሕላጎት እቲ ስርዓት ምዃኑ፡ ብመጽናዕቲ ክምስክሩ ባቕዶምዮም። ላዕለዎት ወተሃደራዊ ሓለፍቲ፡ ልዕሊ ሕግን ፍትሕን ኮይኖም፡ ንዜጋታት ከም ግዑዝ ኣቕሓ “ኣጽንሑልና” ኢሎም ክኣሱሩ ዘኸኸሎም ስርዓተ ኣልባነት ኣብ ኤርትራ ምንጋሱ፤ ስድራ-ቤታት ናይ “ዝኸብሉሉን” ዝተሰደዱን ደቆም መቐጻዕቲ ብገንዘብ፣ ብጉልበትን ብማእሰርቲ ከወራርዱ ዝቅየዱሉ ሃገር ምዃኑ... ወዘተ ብቐጻሊ ክዝረቡሉ ዝጸነሑ፡ ኤርትራ እትልለየሉ ሕላጎትዮ።

ብተመሳሳሊ፡ ዓባይቲ መራሽቢ ቡዙሃን ኣብ ኤርትራ ንዘሎ ምግብ ሰብኣዊ መሰላትን ፖለቲካዊ ምሕደራን ኣመልኪተን ካብዚ ክንገልጸ ዝጸናሕና ዘይተፈለየ፡ እኳ ደኣ ንክውንነት ዘንጸባርቕ ጸብጻባት ከቃልሓ ጸኒሑን። ኣብ ዝተፈላለዩ እዋናት ዓለም-ለኻዊ ሽፋን ዘለወን ማዕከናት ዜና፡ “ኤርትራ ኣፍሪቃዊት ሰሜን ኮርያ፣ ሕልሚ ዜጋታታ ዝቐበረት ሃገር፣ ንእሽቶይ ግን ከኣ ብብዝሒ ስደተኛታት እተፍሪ ኣፍሪቃዊት ሃገር፣ ዜጋታታ ብፍርሕን ራዕድን ዝመሓደሩ።” ወዘተ ብዝብል ርእሰ-ዓንቐጻት እናዳለወ፡ ኤርትራዊ ክውንነት ትኹረት ማሕበረ-ሰብ ዓለም ዝጠልብ ዘይንበር ተርእዮ ምዃኑ ክጽብጽቡ ጸኒሖም እዮም።

ኤርትራውያን ፖለቲካዊ ውድባት፣ ሲቪክ ማሕበራት፣ ተግባራዊ ሰብኣዊ መሰላትን ኤርትራውያን፣ መራሕቲ ሃይማኖትን፡ ከም ስራዕ ሃገራዊ ውራዮም፡ ንስርዓት ህግደፍ ብምቅላዕ፡ ዕርቃኑ ክወጽእ ዝተጻወትዎ ተራ ብቅድመ-ግንባር ዝስራዕዮ። ብርግጽ ከኣ፡ ንቕሓት ህዝብታትና ኣብ ምብራኽ፡ ብኡ ኣቢሉ ከኣ፡ ማሕበረሰብ ዓለም፡ ኣብ ልዕሊ ፋሽስታዊ ስርዓት ኢሳይያስ ዘለዎ ግጉይ ሚዛን ክእርም፡ ዘካየድዎ ዘይተሓለለ ቃልሲ፡ ዘገምታዊ ይኹን ደኣ'ምበር፡ ኣማሰዩ ቀልቢ ክገዝእ ኪኢሉዮ።

ድምር ውጽኢት ናይዚን፡ ዋሕዚ ስደተኛታት ኤርትራውያን ናብ ሃገራት ኣውሮጳን መበገሲ ብምግባር፡ ውልቀ ሃገራት፡ ብፍላይ ከኣ እተን ዕቕባ ክህባ ዝሕተታ ሃገራት፡ ኣብ ጉዳይ ኤርትራውያን ዘለዎም መረዳእታታት እናዓበዩ ክኸይድ ኮይኑ፡ ከም ቀዳማይ ስጉምቲ ከኣ፡ መንግስታትን ኣህጉራዊ ትካላትን ብውልቀን ብሓባርን፡ ኣብ ኤርትራ ብዛዕባ ዘሎ ኣተሓሕዞ ሰብኣዊ መሰላት፡ ክመሓየሽ ዝጠልብ ቅድመ-ኩነት ዘለዎ ሰብኣዊ ሓገዛት ክገብሩ ጀሚሮም። ከም ናይዚ መርኣዮ፡ ኣውሮጳዊ ሕብረት፡ ብሓባርን ብተናጸልን፡ ሃገራዊ ኣገልግሎት ኣብ 18 ኣዋርሕ ክውሰን፣ ኤርትራውያን መንእሲያት ናይ ስራሕ ዕድል ክፍጠረሎምን ዓቕምታቶም ከዕብዩን፣ ትሕተ ቅርጻ ንምምዕባል ዝሕግዙ ስምምዓት፡ ምስ ስርዓት ህግደፍ ብምግባር ክደጋገፉ ጸኒሖም እዮም። ብሸንኽ ስርዓት ህግደፍ ግን፡ መብጽዓታቱ ኣብ ምትግባር እመን ኮይኑ ክሰርሕ መሰረታዊ ባህሪኡ ኣየፍቀደሉን።

ድሕሪ 2013 ጅምላዊ ህልቂት ላምፓዱሳ (365 ንጹሃት ኣብ ገማግም ባሕሪ ጣልያን ዝሃልለቑሉ ኣሰቃቂ ፍጻመ) ማሕበረሰብ ዓለም ጉዳይ ኤርትራውያን ኣቐጥሎ ዝኸልኦ ዘሕንኽ ኣህጉራዊ ኣጀንዳ ምዃኑ ብዙሓት ከቃልሕዎ ጀሚሮም። እዚ ፍጻመዚ ኣብ ዘንገራሉ ህሞት፡ ጳጳስ ካቶሊካዊት ቤተ-ክርስቲያን ፓቲካን ብጹእ ኣቡነ ፍራንሲስ ንመንፈሳዊ ስራሕ፡ ኣብ'ቲ ሓደጋ ዘጋጠመሉ ከባቢዮም ጸኒሖም። ምስኦም ኣብ'ቲ ዑደት ዝተሳተፉ ዓባይቲ ማዕከናት ዜና ዓለምውን ኔሮም። ብጹእ ኣቡነ ፍራንሲስ እቲ ሓደጋ ምስ ኣጋጠመ፡ ብውዕዩ ነቶም ግዳያት ብምብጻሕ ጸሎተ ፍትሓት ገበሩሎም፤ መላእ ማሕበረ-ሰብ ዓለም ድማ፡ ብሞስኮት ቴሌቪዥን ነቲ ዘስካሕክሕ ፍጻመ ክርእዮ ኮይኑ። እዚ ዘሕዝን ፍጻመዚ ካብ ዘተኣናገደት ሃገረ ጣልያን ጀሚርካ ኩሎም ሃገራት፣ ኣህጉራውን ዓለማውን ትካላት ሓዘኖም ገሊጸም። ሕብረት ኣፍሪቃ መዓልቲ ሓዘን ሰምዮ፡ ሰንደቕ ኣብ ፍርቂ ሰቕልዮ። ጣልያን ብተመሳሳሊ ናይ ሓዘን ዕለት ኣዋጃ። መራሕቲ ሃገራት፣ ተጻውቲ ኩዕሹ-እግሪ ኣውሮጳ፡ ምድብ ስርሖም ቅድሚ ምጅማሮም፡ ዝኸራቶም ግዳያት ጌሮም። እቲ ዛንታ ጅምላዊ ህልቂት ኤርትራውያን ስደተኛታት ክብርብር ምስ ጀመረ ከኣ፡ ልቢ ኣህዛብ ዓለም ዘድመዮ፡ ዕትብቲ ዘይተቐረጸ ህጻን፡ ግዳይቲ ህልቂት ምዃኑ ተበጺሑ። ኣደ ምስ ሰለስተ ዕሸላት ህጻውንቲ ደቃ ዝሃለቑሉ ዘስካሕክሕ ፍጻመ ምንባሩ ተፈለጠ።

እዚ፡ ነቲ ኣብ ኣህጉራዊ መጋባእታት እናተሳሰዩ ዝኸይድ ዝነበረ፡ ጉዳይ ኣተሓሕዞ ሰብኣዊ መሰላት ኣብ ኤርትራ፡ ቀዳማይ ኣጀንዳ ክኸውን ደራኽዎ። ብደረጃ ኮምሽን፡ ነዚ ጉዳይዚ ተጻሪ ኣካል፡ ካብ ጉባኤ ውድብ ሕቡራት ሃገራት ተሰይማ ስርሓ ጀሚራ። እዛ ኣጸራይት ኮምሽን ናብ ኤርትራ ንምብጻሕ ዝሓተተቶ ተደጋጋሚ ጠለብን ምሕጽንታን፡ ስርዓት ህግደፍ ነጹግዎ። ከም ብሕታዊ ኣማራጺ፡ ኣብ ስደት ንዘለዉ ግዳያት፡ እናዘረት መረዳእታታት ክትእክብ ጀሚራ። ኣብ ውሽጢ ሓደ ዓመት ድማ፡ ንቡዙሓት ግዳያት ዝኸኑ ስደተኛታት፡ ቃለ-መሕትት ብምግባር፡ ኣብ ኤርትራ ንዘሎ ግህሰት ሰብኣዊ መሰላት ብመረዳእታ ብምስናይ፡ ጸብጻባ ናብ'ቲ ዝመዘዛ ኣካል ኣቕሪቦ።

7ይ-ዓመት ሕታም ቁ. 20

ዓሚ ከምዚ ሎሚ ሰኔ 2015፡ ንጸብጻብ አጻራይት ኮምሽን ጉዳይ ሰብአዊ መሰላት አብ ኤርትራ ብምድጋፍ፡ አብ ኩሉ ኩርናዓት ዓለም ዝተካኸሉ ፌርማታትን ሰፊሕ ሰላማዊ ሰልፍታትን ተኻይዱ ምንባዩ ዝገኘርዮ። ብተመሳሳሊ፡ ህግደፍ ነቲ ጸብጻብ “ምዕራባውያን ዝሃንደሰዎ ጸለመዮ፤ ንኤርትራ ንምንብርካኽ ዝተዋደደ ሸርሒዮ” ብምባል ጠርጁሽ ናይ ተቓውሞ ሰልፍታት ክገብር ፈቲኑዮ።

ውድብ ሕቡራት ሃገራት፡ ነቲ ብአጻራይት ኮምሽን ዝቐረበሉ ሪፖርት መበገሲ ብምግባር፡ አብ ኤርትራ ጥሕሰት ሰብአዊ መሰላት ምህላው አንፊቱ። ካብዚ ብምብጋስ ሓለፍቲ መንግስቲ ኤርትራ፡ ብሰብአዊ መሰል ግህሰታት ዘኸሰሶም ተወሳኺ ጭብጥታት ክጽናዕን ተሰኒዱ ክቐርብን ብምውሳኔ፡ ነታ ዝቆመት ኮምሽን ብዝበለጸ አወዳድባን ዓቕሚ ሰብን ብምሕያል፡ ንሓደ ዓመት ክትቅጽል ብብዝሒ ድምጺ፡ ብዘይ ተቓውሞ ወሲኑ።

ከም ውጽኢት ናይዚ፡ መርማሪት ኮምሽን ንሓደ ዓመት መመላእታ ዘካየዱት መጽናዕቲ ብ21 ሰኔ 2016 አብ ጅንቫ ዝተካየደ ጉባኤ ውድብ ሕቡራት ሃገራት ኮምሽን ሰብአዊ መሰላት አቕሪባ። እዛ ሽማግሌ፡ ነቲ ዘካየዱት መጽናዕቲ ቅድሚ ናብ ጉባኤ ምቕራብ፡ ብዛዕባ ዝረኽቡዎ ውጽኢት አመልኪታ፡ ብ8 ሰኔ 2016 ወግዓዊ ጋዜጣዊ መግለጺ ሂባ፡ ብተወሳኺ ነቲ 94 ገጻት ዘለዎ መጽናዕታዊ ሪፖርት ናብ ህዝቢ ዘርገሐቱ። መርማሪት ኮምሽን አብዚ ናይ ሓደ ዓመት ዘካየዱት ጽዑቕ መጽናዕቲ፡ ኤርትራውያን ስደተኛታት ዝቐመጡሉን 13 ሃገራት ብምብጻሕ፡ ንአስታት 833 ግዳያት ቃለ-መሕትት ብምክያድ፡ ብጽሑፍን ድምጽን ጥሉል መረዳእታ ክትሰንድ ኪኢላዮ። አጻራይት ኮምሽን፡ አብ ኤርትራ ብምብጻሕ ክተካይዶ ዝሓሰበት ምርመራ፡ ብሰንኪ አብያ ፋሽስታዊ ስርዓት ኢሳይያስ/ህግደፍ ከም ዘይተዓወተት ገሊጸ። ይኹን ደኣምበር ንዘካየዱት መርመራ አብ መደምደምታ ከብጽሓ ዝኸለል እኹል መርትዖታትን ጭብጥታትን ምርካባ ብምግላጽ፡ አብ ኤርትራ ዝፍጸም ዘሎ ግህሰት ሰብአዊ መሰል፡ “አብ ልዕሊ ሰብአዊ ፍጡር ዝተፈጸመ ገበንዮ” ክትብል ብወግዒ ገሊጸ። ነዚ ገበንዚ፡ ላዕለዎት ሓለፍቲ መንግስትን ግንባርን ሓይልታት ሃገራዊ ድሕነትን ጸጥታን ብመደብ ዝፈጸምዎ ኮይኑ፡ ምእሳር፣ ምስቓይ፣ ምስቐር፣ ምቕታልን ጸታዊ ዓመጽን ዘግቓልል ምኃኑ አብቲ ዘቐረበዮ ጸብጻብ ብግልጺ ተነጺሩ አሎ። ብተወሳኺ፡ መርማሪት ኮምሽን፡ አብ ኤርትራ ቅዋማዊ ስርዓትን ግዝኣተ ሕግን ስለዘየለ፡ ነምዎ ገበን አብ ልዕሊ ሰብአዊ ፍጡር ዝፈጸሙ አካላት፡ አህጉራዊ ማሕበራሰብ ናብ ፍርዲ ክቐርቦም ከምዝግባእ ዘየማትእ እማመ አቕሪባ።

ፋሽስታዊ ስርዓት ኢሳይያስ/ህግደፍ፡ ነዚ አጻራይት ኮምሽን አብ ልዕሊ ቀንዲ ሓለፍቲቲ ስርዓት ዘልዓለዮ ክሲ ገበን፡ አዝዩ አሻቂልዎም አሎ። አብ ልዕሊኦም ዝተጀመረ ክሲ ንምዕጻፍ፡ ብቐጥታ ብርእሱ-ፋሽስቲ ኢሳይያስ ዝተመዘዘት “ዓለም-ለኻዊ መኸተ ንፍትሒ” ብዝብል ሽም ዝቆመት፡ አማካሪ ኢሳይያስን ሓላፊ ፖለቲካዊ ጉዳያት ህግደፍን የማነ ማንኪ ዝመርሓ፡ ኤምባሲታት፣ ቆንሰላት፣ ውዳቢታት ማሕበረ ኮማት፣ ሃማደኤን መንእሲያት ህግደፍን ከም አባላት ዝሓቆፊት ውደባ ከቐሙ ተቐሰሲምዮም። ቀንዲ ዕማማ ከኣ፡ ንጸብጻብ መርማሪት ኮምሽን፡ ተቓውሞ ምትእኸካብ ኮይኑ፡ ፌርማታትን ሰልፍታትን አብ ምውዳብ ዘተኮረ ወፊራ ተጽሚዶም ቀንዮም። እዚ ወፍሪዚ፡ ክሳብ ገዛ-ገዛ ዝበጽሕ፡ ብምፍርራሕ፣ ብምድላል፣ ብውልቃዊ ሕሳባት ምስ ህግደፍ ዝደናገጹ ኤርትራውያን ይኹኑ ወጻኢተኛታት ብዘየገድሱ፡ ልዕሊ 3 ሚልዮን ፌርማታት ንምትእኸኻብ ዝተወጠነ ወፍሪዮ ኔሩ። አብ ዓውደ ተግባር ግን፡ እዚ ወፍሪዚ ንኩሎም አማራጺታት አካይዱ ዝአከሶ ድምጺ፡ አይኮነንዶ ንዝወጠኖ ከማልእ፡ ትርጉም ዝህብ ቁጽሪውን ከየህልል ኣይተዓደለን። እቲ ዝገርም አብዚ ጉዳይዚ ዘይምልከቶም ከም ቦዓል አርበኞች፣ ግንቦት 7፣ ኣነግ ወዘተ ዝኣምሰሉ አብ ኤርትራ ዝመደበርም ተቓውምቲ ሓይልታት ኢትዮጵያ፡ አብ ነኒ ፋሽስታዊ ስርዓት ኢሳይያስ/ህግደፍ ተሰሊፎም ክታሞም ከንብሩ፡ ዓብይ ንስንስን ምልዕዓልን አካይዱዮ።

በዚ ጥራይ እየብቀዐን፤ መርማሪት ኮምሽን ዘዳለዎት ጸብጻብ ናብ መጋቢያ ውድብ ሕቡራት ሃገራት ቅድሚ ምቕራቡ፡ ጋዜጣዊ መግለጺ እንተሂባ፡ “ዝኣከቡዎ ፌርማታትን አብ ድሮኡ ከካይዶ ዝመደቡሉ ሰልፍን ትርጉም አልቦ ክኾነኒ እዩ፤ ባይቶ ሕቡራት ሃገራት አብ ዝቐረበሉ ጸብጻብ ዘትዩ ውሳኔ ቅድሚ ምሕላፍ፡ ብማእከናት ዜና ንምኽናን ዝግበር ወፍሪዮ፣ እዚ ከኣ አብ ውሳኔ ተጽዕኖ ዘሕድርዮ” ብዝብል ዕባራ ምኽንያት አብ ዓሚቕ ሻቕሎት አትዮ፡ ክልተ ግዜ አብ ውሽጢ ሓደ ሰሙን፡ ጋዜጣዊ መግለጺ ክህብ ተቐሰሎዮ። መርማሪት ኮምሽን፡ ወግዓዊ ጸብጻብ ናብቲ ዝምልከቶ አካል ቅድሚ ምቕራብ፡ ጋዜጣዊ መግለጺ ብምሃብ ርእይቶታት ናይ ምእካብ መሰርሕ፡ አካልቲ አብ መወዳእታ ዝቐርብ ጸብጻብ ንምግባር ዝዓለመ፡ ዝተለምደ አሰራርሓዮ፤ ህግደፍ ግን አብ ክንዲ መከላኸሊ መርትዖታቱ ሒዞ ዝቐርብ፡ ነቲ ልሙድ አሰራርሓ ብምዕጻፍ፡ ነቲ ህዝቢ ኤርትራ ዝሓልፎ ዘሎ

ሕሰም" ካብ በዓል ቤትን ማሕበረሰብ ዓለምን ከዊሉ፡ ኣብ ዕጹው ኣዳራሽ ብምቕባር፡ ዕድመ ስልጣኑ ንምንጥሕ'ዩ ፈቲኑ። ግን ከኣ ተቐባልነት ኣይረኸበን።

ፋሽስታዊ ስርዓት ኢሳይያስ/ሀግደፍ፡ ኣብ መጀመርያ እዋን፡ መርማሪት ኮምሽን ጉዳይ ሰብኣዊ መሰላት ውድብ ሕቡራት ሃገራት ከይትምዘዝ፡ ዝከኣሎ ኩሉ ንምዕንቃፋ ጸዲሩ'ዩ። ምስ ተመዘዘት ከኣ፡ ስርሓ ነጻ ኮይና ከይትፍጽም ኣሰራት ካብ ምጥፋእ ጀሚሩ። ንመሰኻኸር ከፈራርሕን ክድልልን ተዋፊሩ፤ እታ ኮምሽን ናብ ኤርትራ ከይትኣቲ ክሳብ ምእጋድ በጹሑ። ኣጸራይት ኮምሽን፡ ብናይ ገዛእ ርእሳ ጳዕርን ተባብሶን ካብ ኤርትራ ወጸኢ ኣብ ስደት ንዘለዉ ኤርትራውያን ግዳያት ክተዘራርብ ምስ ጀመረት ከኣ፡ ንስርሓ ከቋናጽቦ ተራእዩ። ኣብ መወጃእታ ከኣ፡ "እዚ ጸብጻብዚ ሓደ ሸነኻዊዩ፤ ኣብ ውሽጢ ኤርትራ ንዘሎ ህዝቢ ኣየካተተን፤ ሚዛናዊ ኣይኮነን" ክብል ብቀቢጸ ተስፋዊ መንፈስ ክቃወም ፈቲኑ'ዩ። ይኹን ደኣምበር፡ ገና ናብ ባይቶ ውድብ ሕቡራት ሃገራት ከይቀረበ እንከሎ፡ "እዚ ጸብጻብዚ፡ ግቡእ መጽናዕቲ ዝተገበረሉ ርጡብ መርትዖታትን ጭብጥታትን ዘካተተ፡ ኣብ ኤርትራ ጸረ ሰብኣዊ ፍጡር ገበን ከም ዝተሰርሐ ዘመላኹት ሰነድ ብምዃኑ፡ ሙሉእ ብሙሉእ ንጸብጻብ መርማሪት ኮምሽን ደገፍና ንገልጽ" ክብል ዝተነጸረ እዉጅ መርገጺ ካብ መላእ ደለይቲ ደዋክራሲያዊ ለውጢ ዝኾኑ ሓይልታትን ህዝብታትን ኤርትራ፤ ማሕበረሰብ ዓለምን መንግስታትን እናረኸበ ብምጽጵ፡ መሬት ከም ኣፍ ዑንቂ ጸቢባቶ፤ ከም ዕቡድ ከልቢ እናነብሐ ምስ ርትዓዊ መርገጻት ማሕበረሰብ ዓለም ፊት-ንፊት ክላተም ተራእዩ፤ ካብ ካልእ እዋን ብዝኸፈኦ ኣብ ጎኑ ዝሰለፍ መሓሣ ሲኢኑ፡ ብብሕትውና ተዋሓጡ ብዘፈጸም ገበን ክኹኑን ይርከብ ኣሎ።

ዚ ኩነቲዚ ንምዕጻፍ፡ ፋሽስታዊ ስርዓት ኢሳይያስ/ሀግደፍ ኩሉ ዝከኣሎ ካብ ምግባር ዓዲ-ኣይወዓለን። ሓደ መርኣያ ናይዚ ብ21 ሰኔ 2016 ዝጸዎ ደገፍቱን፡ ኣብ ኤርትራ ዝመደበሮም ናይ ግዳም ሓይልታት ዝተሳተፉም ሰልፊ ኔሩ። እዚ ሰላማዊ ሰልፊዚ "ብሽም ሰብኣዊ-መሰል ኣብ ልዕሊ ኤርትራ ዝወጣወጥ ዘሎ ማዕቀብ፡ ግዳማውያን ሓይልታት ኢድና ጠወቶም፡ ሉኡላዊ ክብርታትና ንምግባር ዘዋደደም ተጸብኢዩ፤ እዚ ውዲትዚ፡ ናይ ኣሚሪካን ወያነን ተጸብኢዩ፤ ህዝቢ ኤርትራ ኣብ ጎሲ መንግስቲ ዝተሰለፈ፡ ከም ማይን ጸባን ዝተወሃሃደዩ" ክብል መልእኹቲ ንምምሕልላና ዝግለጹ ኔሩ። ብተግባር ግን፡ እዚ ሰልፊዚ፡ ኤርትራዊ ምስሉ ተደዊኑ፡ ኣብ ነጻነትን ልኡላውነትን ኤርትራ ልባዊ እምነት ነይሩም ዘይፈልጥ፡ ናይ ትምክሕቲ ሓይልታት ኢትዮጵያ ዓብላልነት ዝተንጸባረቑሉ እዩ፤ ፋሽስታዊ ስርዓት ኢሳይያስ/ሀግደፍ ብዋጋ ልኡላውነት ህዝብን ሃገርን ዝተገብረሉ፤ ጸረ-ህዝቢ ሓይልታት ዓቕምታቶም ኣወሃሂዶም ንድምጽን ኣውያትን ውጽዓት ህዝብታት ኤርትራ ንምጉዕጸጽ፡ ጉልባቦም ቀሊዮም ዝተሰለፉሉ ናይ ሓይልታት ምድሕርሓር ምርኣት'ዩ ኔሩ።

በዚ ሰልፊ ይኹን ኣኪቡዮ ዝበሎ ፊርማታት፡ ዝቕይሮ ነገር ከምዘየሎ፡ ኣብቲ ዓውዲ-ግጥም ዝራኣየ ፋሽስታዊ ስርዓት ሀግደፍ፡ ካብዚ ተሸጊሙ-ዎ ዘሎ ዓቕሊ ጸብታዊ ወጥሪ ንምውጻእ፡ ቀንዲ ኣቓልቦ ህዝብታት ኤርትራን ማሕበረሰብ ዓለምን ናብ ካልእ ኣንጌት ንምጥምዛዝ፡ የገልግሊዩ ዝበሎ ኩሉ ኣማራጺታት ክጥቀም ፈቲኑ'ዩ። ክሳብ ሕጂ "ንድሕነተይ የገልግላ እየን" ዝበለን ኣማራጺታት ኩለን ተጠቐሙለን'ዩ፤ ዝተረፉ እንተለውኡን፡ ክሳብ ኣጥፊእካ ምጥፋእ፡ ዝበጽሕ ቀቢጸ ተስፋዊ ኣማራጺ ካብ ምፍታን ዓዲ ኣይክውዕልን'ዩ።

ብኣንጻሩ፡ ኣብ ኤርትራ ምግባር ሰብኣዊ መሰል ምህላዉ ኣብ ዝባኖም ንዘሎ ስነ-ድ ቃንዛ ዘንጸባርቑ፤ ህዝቢ ኤርትራ ብግዝኣተ ሕጊ ዘይኮነስ፡ ብራዕድን ሽበራን ይመሓደር ምህላዉ ዝምስክሩ፤ ህልቂትን ጥፍኣትን መንእሰያትና መንቀሊኡ፡ ኣብ ውሽጢ ሃገሮም ዘሎ ፋሽስታዊ ስርዓት ዘብጽሖ ኩሉ-መዳያዊ ጭቆናን ግህሰትን ምዃኑ ዘቓልሑ፤ ብጥፍኣት ኤርትራውያን ዝሕተት ፋሽስታዊ ስርዓት ሀግደፍ ብሓፈሻ ኢሳይያስ ከኣ ኣርሓ ናይቲ ገበን ምዃኑ ድምጺም ዝህቡ፡ ደለይቲ ደዋክራሲያዊ ለውጢ፡ ብ23 ሰኔ 2016 ኣብ ኩሉ ኩርናዓት ዓለም ደገፍም ንመርማሪት ኮምሽን ንምግላጽ፡ ታሪኻዊ ሰላማዊ ሰልፊ ኣካይዶም'ዮም። እዚ ናይ ደገፍ ሰላማዊ ሰልፊዚ፡ ብቐንዱ ኣብ ከተማ ጀነቫ ዝተኻየደ'ኳ እንተኾነ፡ ኣብ እስራኤል፤ ኣብ ኢትዮጵያ ዝርከቡ ኩሎም መዓስከር ስደተኛታት፡ ኣብ ትሕቲ ተመሳሳሊ ቴምፕሮ ተካይዱ። ካብ ኩሉ ኩርናዓት ዓለም ዝተኣኻከቡ፡ ኣብ ከተማ ጀነቫ፡ ልሳን ውጽዓት ህዝብታት ኤርትራ ብምዃን ድምጺም ዝሃቡ ሰልፊኛታት፡ ልዕሊ 10 ሽሕ ክግመት እንከሎ፡ ኣብ ኢትዮጵያ ድማ፡ ኣብ ሽዱሽተ መዓስከራትን ከተማ ኣዲስ-አበባ ሓዊስካ ዝተኻየደ ሰላማዊ ሰልፊ ብዕጽፊ ኔሩ። ኣቐዲሙ ኣብ እስራኤልውን ኣሸሓት መንእሰያት ኤርትራ ዘሳተፈ ድሙቕ ተመሳሳሊ ሰላማዊ ሰልፊ ተኻይዱ'ዩ።

ስለዚህ ከአፍሪካ፣ መርማሪት ኮምሽን ውድብ ሕቡራት ሃገራት፣ ንባይቶ ሰብአዊ መሰል ጸብጸባ ድሕሪ ምቕራባ ርእይቶታቸውም ክህሎት ዝተሓተቱ አህጉራውያን ትካላትን መንግስታትን “ላዕለዎት አካላት መንግስትን ግንባርን ሓይልታት ሃገራዊ ድሕነትን ጸጥታን ኣብ ልዕሊ ሰብአዊ ፍጡር ገበን ፈጸሞምዮም፤ ጉዳዮም ከኣ ብአህጉራዊ ቤት ፍርዲ ገበነኛታት ክረኣ ኣለዎ” ዝብል እግመ ቡብዝሓ ድምጺ ብምድጋፍ፣ መርገጸም ኣነጻጽሞም። ድምር ውጽኢት ናይዚ ሓያል ምርብራብዚ፣ ፋሽስታዊ ስርዓት ኢሳይያስ/ሀግደፍን ኮራኹሩን ክሳድም ክደፍኡ፣ ደለይቲ ለውጢ ድማ፣ ዓብይ ህዝባዊ፣ ፖለቲካውን ዲፕሎማሲያውን መኸሰባት ብምዕታር፣ ጸብለልታ ዘመዝገብሉ ኮይኑ እዩ ተዛዘመ። ድሕሪዚ ዝቐጸል ቃልሲ ድማ፣ ኣብ ውድብ ሕቡራት መንግስታት፣ ባይቶ ጸጥታ፣ ብገበን ምጥፋእ ሰብአዊ ፍጡር ዝኸሰሱ ወንጀለኛታት ሰብ-ሰልጣን መንግስቲ፣ ወታደራዊ ሓለፍትን ናይ ጸጥታን ሃገራዊ ድሕነትን ሓለፍቲ ፋሽስታዊ ስርዓት ሀግደፍ፣ ኣብ ቅድሚ ሃለም ለኻዊ ቤት-ፍርዲ ጉዳዮም ዝጻዕሉ ውሳኔ ክመሓላለፍ ዓቲብካ ምቅላስ ክኸውን እዩ።

እዚ ሓያል ምርብራብ ዝተኻየደሉ ዲፕሎማሲያዊ ቃልሲ፣ ኣብ ኤርትራ መሰረታዊ ለውጢ ብምርግጋጽ ድሕነት ህዝብን ሃገርን ንምውሓስ ኣብ ዝካየድ ዘሎ ደሞክራሲያዊ ተጋድሎ፣ ፍሉይ ትርጉም ዘለዎ፣ ናህሪ ቃልስና ንቕድሚት ኣብ ምድራኽ ከም ኣገዳሲ ስርሒት ዝውሰድ እዩ፤ ደጊም ፋሽስታዊ ስርዓት ኢሳይያስ/ሀግደፍ ብቐጻሊ ኣብ ልዕሊ ህዝብን ሃገርን ዝፍጽም ከቢድ ግህሰታት፣ መዓልታዊ ህይወት ህዝብታት ኤርትራ ብራዕድን ሽበራን ብምህዋኹ፣ ዕድመ ስልጣን ንምንዋሕ ዘካይደም ኩሉ-መዳያዊ ናይ ጥፍኣትን ብርሰትን ኣማራጺታቱ ከተግብር ዘኸእሎ ዓቕሚ ዝደርት፣ ናይ ጥፍኣት መሓውሩ ክእርኻባ ዘገድድዩ። ኣብ ልዕሊ ንጹሃት ዜጋታትና ዘውደቕም ጨካኛት ኩርማጃቱ ናብ ሰፈረን ክምለሳ ዝገንሑዮ፤ ልዕሊ ሕግን ስርዓትን ዝኾነ ውልቀ-ምልክት፣ ኣደብ ዘትሕዝ ካብ ተሓታትነት ከምዘይድሕን ክስቐር ዝገብር ታሪኻዊ ዓወት እዩ።

እዚ ዓወትዚ፣ ፋሽስታዊ ስርዓት ኢሳይያስ/ሀግደፍ፣ ንዝበለሎ ሃገራዊ መንነትና፣ ንዘራኸሰ ታሪኻዊ ጅግንነትናን ዘብርዓናም መሰረታዊ ባህሪ ህዝብታትና ብምውሓስ፣ ሃገራዊ ክብርታትና ንምሕዳስን ትንሳኤና ንምእዋጅን ንዝብቐንና ደሞክራሲያዊ ተጋድሎና፣ ጥጡሕ ባይታ ዝፈጥረልና እዩ። ነዚ ታሪኻዊ ዓወትዚ ምዕቃብን ቀጻልነትን ዝውሰን፣ ኣብ ጸንዓት ተጋድሎ መላእ ህዝብታት ኤርትራን ደሞክራሲያዊ ሓይልታቱንዩ። “ኩሉ ነገር ናብ ጀነቫ” ዝብል መሪሕ ጭርሖ ሓዘ። ንፋሽስታዊ ስርዓት ኢሳይያስ/ሀግደፍ ኣብ ምብዳህን ምቅላዕን፣ ኣብ ክሊ ሓደ ኣጀንዳ መሳርዑ ብምስማር ዝመከተ ሓይሊ፣ ኣብ ሎሚ ኮይኑ “ድሕሪ ጀነቫ ናበይ?” ዝብል መድረኻዊ ሕቶ ከልዕልን ግቡእ ምላሽ ክህበሉን ይግባእ።

ውድብና ሰውራዊ ደሞክራሲያዊ ግንባር ኤርትራ(ሰደግኤ)፣ ንፋሽስታዊ ስርዓት ኢሳይያስ/ሀግደፍ ዕርቃኑ ብምውጻእ፣ ካብ አህጉራዊ ማሕበረሰብ ክንጸልን ብገበን ኣንጻር ሰብአዊ ፍጡር ክሕተት ብዝተኻየደ ስሙር መኸተ፣ ዝሓፈሰናዮ ፖለቲካውን ዲፕሎማሲያውን ዓወት፣ ብወሳኔ ተሳትፎ ህዝብታትና ብሓፈሻ፣ መንእሲያት ኤርትራ ድማ ብፍላይ፣ ምኻኑ ብልቢ ይኣምን። በዚ ረኽቦም ዘለዉ ድሙቕ ዓወት ከይተዛነዩ፣ መሰረታዊ ለውጢ ኣብ ምርግጋጽ፣ ናህሪም ዓቂባም ክቐጽሉ ድማ ይጽውዕ። እዚ ሰውራዊ ቁጠዕ ዝደፍኦ ህዝባዊ ማዕበልዚ፣ ከም ናይ ንግሆ ዛዕዛዕታ ተራእዩ ዝሃፍፍ ዘይኮነስ፣ ብዝተወደበ፣ ንቐሕን ሰፊሕን ሱታፌ ህዝብታትና ብሓፈሻ፣ መንእሲያትና ድማ ብፍላይ፣ እናተደመረ ዝምዕብል፣ ናብ ዘላቕን መሰረታውን ረብሓታቱ ዝጠመተ ኮይኑ ንቕድሚት ክምርሽ ይህልዎ ኢሉ ይኣምን። ውድብና ሰደግኤ፣ ብቅነዕ ራእይ፣ ሰፊሕን ንቐሕን ተሳትፎ ሓፋሽ ብምርግጋጽ፣ ህዝባዊ ደሞክራሲያዊ ስርዓት ንምትካል ካብ ዘለዎ ጽኑዕ እምነት ብምንቃል፣ መላእ ህዝብታት ኤርትራ ብሓፈሻ፣ መንእሲያትና ከኣ ብፍላይ፣ ዘካይዱዎ ዘለው ሙዑት ቃልሲ ንምጥንኻር፣ ኩሉ ዝከኣሎ ክገብር እዩ።

ነጻነት ኤርትራ ጀጋኑ ሰማኢታት ገዝሚ ዝኸፈልናሉ፡ ጸማ ህዝብታትናዮ!!

መንቀሊ ነጻነት ኤርትራ፡ ሕቶ መሰል ርእሰ-ውሳኔ ህዝብታት ኤርትራዮ። መሰል ርእሰ-ውሳኔ ህዝብታት ኤርትራ ከአ፡ ብትጻቢ ዘይኮነስ፡ ንልዕሊ ፍርቂ ክፍለ-ዘመን ዝተኸየደ፡ ውጽኢት ወለዶታት ኤርትራ ዘካየዱም መሪር ቃልስን ዝኸፈልዎ መስዋእትን ድምርዮ።

እዚ ርትዓዊ ሕቶዚ፡ ኣብ መዓልታዊ ህይወት፡ እቶም ኣብ ትሕቲ ሰንሰለታዊ ባዕዳዊ መግዛእታዊ ኣርዑት ተጸሚዶም ዝነበሩ፡ ንኣርኑቶም ዝፍጹቡ ህዝብታት ኤርትራ፡ ኣብ ልዎም ድቂ ቋጺሩ ህይወት ዝለበሰ ፖለቲካዊ ኣጀንዳዮ። ስለዝኾነ ድማ ብባህግን ጽኑዕ እምነትን ህዝብታት ኤርትራ ተደረዐ፡ ንኲሎም ብዘይ ኣፈላላይ ኣብ ዙርይኡ ዘዕሰለ፡ ኣብ ኣደ መስርዕ ዘሰለፈ፡ ካብ ገባራይ ክሳብ ከተመኛ፣ ካብ ሙሁር ክሳብ መሃይም፣ ካብ ዓብይ ክሳብ ንእሽቶይ፣ ካብ ቆላ ክሳብ ከበሳ፡ ሕልሚ ሃገራዊ ነጻነት ዝፈጠረ፡ ኣብ መስርሕ ጸረ-ባዕዳዊ ቃልሲ ብዝኸፈልዎ ረዚን መስዋእቲ እናተደመረ፡ ብጽኑዕ ሃገራዊ ስነ-ኣእምሮ ዝተሃነጸ፣ ህዝባዊ ሕቶዮ።

ነዚ ረዚን ህዝባዊ ሕቶዚ ንምዕዋት፡ ህዝብታት ኤርትራ ካብ 40ታት ጀሚሮም፡ ብፍኑው ኣንጻር ባዕዳዊ መግዛእቲ ጣልያን ይቃለሱ ኔሮም። ኣብ 50ታት ድማ፡ ቃልሲ ህዝብታት ኤርትራ ፖለቲካውን ውደባውን ቅርጽታት ሒዙ ናብ ዝሓየለ ሰላማዊ ፖለቲካዊ ቃልሲ ዝተሰጋገረሉ መዋእል እዩ። ኣብ 50'ታት ዘካይድዎ ዝነበሩ ሰላማዊ ፖለቲካዊ ቃልሲ፡ ኣብ መላእ ኣፍሪቃ ብኣፈሻ፡ ኣብ ቀርኒ ኣፍሪቃ ከኣ ብፍላይ፡ ኣድሽ ምዕራፍ ዝተለመዮ።

ይኹን ደኣምበር፡ ገለ ተጻባእቲ፡ ነቲ ኣብ 50ታት ዝካየድ ዝነበረ ሰላማዊ ፖለቲካዊ ቃልሲ ህዝብታትና፡ ከም ኣድሽ ኣፍሪቃዊ ተሞኩሮ ዝነበርዎ ኣወንታታት ንጎረ ጎሰዮም፡ ንበዓል-ቤታዊ ሕጽረታቱ ብምምዝግዝ፡ ንታሪኽ ናብ ዝመረጽዎ ኣንፈት ክንሰይዎ ይፍትኑ ነይሮምዮም። ኣብ 50ታት ኣብ ፖለቲካ ኤርትራ ብቐጥታን ብተዘዋዋርን ጽልዎታት ዝነበሮም፡ ምዕራባውያን ይኹን ሃገራት ኣዕራብ፡ ንጂኦ-ፖለቲካዊ ኣቀማምጣ ኤርትራ ብምህራፍ፡ ንውሽጣዊ ፖለቲካዊ ምዕብልናታት ኤርትራ፡ ብረብሓታቶም ክቃንይዎ ዘካየዱም ኢድ ምትእትታው ኔሩ።

ምዕራባውያን መንግስታት፡ ነዚ ኣዳል ስምዒት ህዝብታት ኤርትራ፡ ምስ ናይ ገዛእ ርእሶም ረብሓታት ከሳንይዎ ስለዝተገደዱ ከአዮ፡ ኣብ ማእከላይ ፍታሕ ብምብጻጽ፡ ንህዝብታት ኤርትራ ምስ ኢትዮጵያ ብፈደረሽን ክቆርንዎ ዝመረጹ። እዚ ፍታሕዚ ወላኳ ንባህጊ ህዝብታት ኤርትራ ዝውክል እንተዘይነበረ፡ ንኤርትራ ኣብ ክልተ ካብ ምምቃላ ዘድሓነ፣ ብመስርሕ ከኣ መሰጋገሪ ክኸውን ከምዝኸኣለ ምግማት ኣየጸግምን። ስርዓት ሃይለስላሴ ውዕል ፈደረሽን ብኢደ-ወነኑ ምስ ኣፍረሶ ከኣ፡ ህዝብታት ኤርትራ፡ ርዲሞም ኣይተቐበሉዎን፤ እኳ ደኣስ ሰላማዊ ፖለቲካዊ ቃልሶም ብምብራኽ፡ ናብ ዕጥቃዊ ቃልሲ ዝተሰጋገረሉ ኩነታትዮ ተፈጠሩ።

ከም ብሕታዊ ኣማራጺ፡ ብረታዊ ቃልሲ ህዝብታት ኤርትራ ብ1961 ምስ ተኣወጀ ከኣ፡ ነታ ዝተወለዐት ቁልዒ ሰውራ ናብ መጋርያ ዝቐየረ ሰፊሕ ተሳትፎ ህዝብታት ኤርትራዮ። ሰውራ ኤርትራ ን30 ዓመታት ዘካየደ መሪር ግጥማት ኣለፉ፡ ካብ ምክልኻል ናብ ምጥቃዕ፡ ኣብ መወዳእታ ከኣ፡ ናብ ተዓዋታይነት ክሰጋገር ናይ ምብቅዑ ሚስጢር፡ ናይቲ ሰውራ ደጀን፡ ከምቲ መራሕቲ ህግደፍ ዝብልዎ፡ ሳሕል ስለዝነበረ ዘይኮነስ፡ ካብ ውሽጢ መዓሙቕ ልቢ ህዝብታት ኤርትራ ዝነቅል ደገፍ ብምርካብ እዩ። ስለዝኾነ ከኣ ሰውራ ኤርትራ ዝጠልዐ ሰብኣዊ፣ ማተሪያላዊ፣ ንዋታውን ሞራላውን ቀረባት፡ ህዝብታት ኤርትራ ብዘይምርብራብ ብፍታዎም ስለዝኸፈሉ ዝተጎናጸፍናዮ ታሪኻዊ ዓወት እዩ።

ሰውራ ኤርትራ ዝነበሮ ኣዳል ብልጫ፡ ፍትሓውን ርትዓውን ሕቶ ብምልዓሉ፡ ህዝብታትና ካብታ ዘላቶም፡ ስኖም ነኸሶም፡ ንዕላምእምን መትከሎምን ስለዝተበጀዉ እዩ፤ ስለዝኾነውን ገዚፍ ጸጋታትን ዓቕምታትን ንዘለዎም ተበራረይቲ ባዕዳውያን ጸላእቶም ክስዕሩ በቐዮም። እምባኣርከስ 30 ዓመታት ዝወሰደ መሪር ብረታዊ ቃልሲ ህዝብታት ኤርትራ፡ መሳርዑ ከይሳሓወ፡ እኳ ደኣ እናሰሰነ፡ ኣብ ኣዳል ግጥማትን ናይ ምርብራብ ኩናትን መኸቲ እዩ፡ ንፍትሓዊ ሕቶ ህዝብታትና ብብእብራ፡ ንምጎዕጻጽ ዝተሰለፉ ባዕዳውያን ገዛእቲ ኢትዮጵያን ዘራያቶምን እናረብረቡ፡ ኣኸሊል ዓወት ብምዕታር ዝተዛዘመ።

አብ ውሽጢ 30 ዓመታት ዝወሰደ ናይ ጽንዓትን መኸተን መድረኻት፡ ህዝብታት ኤርትራ መሪሕ ደሞክራሲያዊ ውድብ አብ ዘይረኽበሉ፡ መራሕቲ ብረታዊ ገድልና “ሜዳ ኤርትራ መን ቡሓተ” ብዝብል ጉጅላዊ ሕሳባት፡ አብ ዝተፈላለዩ እዋናት፡ ኩናት ሕድሕድ አባሪዖምዮም፤ ነጻነታዊ ተጋድሎና ካብ ድርኹኹት ዓወት፡ ንድሕሪት ብምምላስ፡ ህዝብታት ኤርትራ፡ አብ ልዕሊ ርሱን ናይ ቃልሲ መንፈሶም በረድ ዝኹዑ፡ ዕጥቂ መኸተኦም ዘላሕልሕ፡ መሪር ብድህ ክሓልፉ ተገዲዶም፤ እንተኾነ ግን፡ ናብ ሓዲኦም ከይወገኑ “አይፋል ዠናት ሕድሕድ” ብምባል፡ ንኩሉ ተጻዊሮም ጸኒዖም ዝተቐለሱ አብ ነጻነታዊ ሕትኦም ዝነበሮም ዘይንቕነቕ፡ ሓጺናዊ ጽንዓት ዝሕላገቱ ብልጫ እዩ።

ሃገራዊ ነጻነትና፡ ወለዶታት ኤርትራ እናተቐባበሉ ናይ ዘካየድም ቃልሲ ውጽኢትዮ፤ ልዕሊ ፖለቲካዊ ውድባት ኤርትራ ብሓፈሻ፡ ልዕሊ ህዝባዊ ግንባርን ስርዓት ህግደፍን ድማ ብፍላይ፡ ዕድመ ዘለዎ፡ ናይ ዝተናውሐን መሪርን ተጋድሎን መስዋእትነትን ውጽኢት እዩ። ብርግጽ አብዚ መስርሕ፡ ውልቀ-ሰባት ይኹኑ ፖለቲካዊ ውድባት፡ ብክንድቲ አበርክቶኦም አወንታዊ ይኹን አሉታዊ ግደ ክህልዎም ባህርያዊዮ። ብመንጽርዚ ከአ፡ አብቲ ናይ ሰውራ ኤርትራ፡ ነዊሕ ናይ ቃልሲ ምዕራፍ ብጽሒቶም ስነ-ድ እዩ። ካብዚ መሰረታዊ ሓቂ ብምብጋስ፡ መሪሕነት ህዝባዊ ግንባር ምስ ኩሉ አበራቲ፡ ንነጻነታዊ ሕቶ ህዝብታት ኤርትራ ካብ መጀመርያ 80ታት ንደሓር መሪሒ አብ ዓወት ስለዘበጽሑ ብአኹብሮት እንገልጸ ገድላዊ አስተዋጽኦ እዩ። ካብዚ ወጻኢ ዝኾነ ሓይሊ፡ አብ ምጅማር ሰውራ ይኹን አብ መፈጸምትኡ ስለዝወግሉ፡ ዓወትን ታሪኽን ህዝብታት ኤርትራ ክበሕት፡ አብ ትሕቲ ዝኾነ ይኹን ኩነት ምኽኑይ አይኮነን።

እዚ ከቢድ ዋጋ ዝተኸፍሎ ህዝባውን ሃገራውን ዓወትዚ፡ አብ ትሕቲ ዝኾነ ይኹን ጽንኩርን በዳህን መድረኻት ርዝነቱ ዝሸራረፍ፡ ቀጻልነቱ አብ ምልክት ሕቶ ዝአቱ ከቶ አይኮነን። እኔ ደአ፡ እዚ ሃገራዊ መኸሰብዚ፡ ወትሩ መንጠሪ ናብ ዝሓሸ መጻኢ ኮይኑ ዘገልግልና፡ ካብ ሰማእታትና ዝወረሰናዮ ንኤርትራዊ ሃገራዊ መንነትናን ቀጻልነትናን እምነ-ኩርናዕ ብምጻኑ፡ ከም ዓወት ናይ ምዕቃቡ፡ ንጸጋታቱ ከአ ናይ ምሕብሓቡን ምድርቡን ዕዮ፡ አብ እንግዲና ህልዋት ዘሎ ረዚን ጸርዮ።

ሃገራዊ ነጻነትና ዋጋ መሪርን ነዊሕን ቃልሲናን ፍሪ መስዋእቲ ጀጋኑናን እያ፤ ፋሽስታዊ ስርዓት ህግደፍ ሓለፋ ተሓላቂ እናመሰሉ፡ ክብሪ ነጻነትን ልአላውነትን ሃገርናን ህዝብታትናን አብ ዋጋ ዕዳጋ ዘውረደ፤ ህዝብን ሃገርን ንሓደጋ ብርሰት ዘቃልዕ ደመኛ ጸላኢና እዩ። ህዝብታት ኤርትራ ብዝአመኑዎ ውላዶም ስለዝተጠለሙ፡ ናይ ተስፋ ምቕራጽ ዝምባለታት፡ አብ ዝተፈላለዩ ወገናት ክንጸባረቕ ይረአ ምህላወ ዘይሰሓት እዩ። ሕሉፍ ሓለፉ፡ ነታ ብኸንደይ መስዋእቲ ዝረኽብናያ ሃገራዊ ነጻነትና፡ ክብሪ ክሳብ ምንፋግ ዝኸይድ አሉታዊ ተርእዮታት ክቀላቕሉ ንዕዘብ አሎና። ብርግጽ ናይዞም ዝቀላቕሉ ዘለዉ አሉታዊ ዝምባለታት ቀንዲ ተሓታቲ፡ ፋሽስታዊ ስርዓት ህግደፍ ምጻኑ አብ ክትዕ ዘይአቱ ሓቂ እዩ። ይኹንምበር፡ ሃገራዊ ነጻነትና አብ ትሕቲ ዝኾነ ይኹን እዋን፡ አብ ዋጋ ዕዳጋ ዘይነእተዎ ታሪኻዊ ዓወት ህዝብታትና እዩ። ሃገራዊ ነጻነትና፡ ንፋሽስታዊ ስርዓት ህግደፍ ብምውጋድ፡ ናብ ህዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ስርዓት ንምስጋር ዘብቅዓና፡ ካብ ጀጋኑ ሰማእታትና ዝተረከብናዮ ገዝምና ብምጻኑ፡ ወትሩ ክንዕቅብን ክንሕብሕብን ዘሎና ታሪኻዊ ዓወትና እዩ። ናብ ዲሞክራሲያዊ ስርዓት ብዘተአማምን ክንሰጋገር እንበቅዕ፡ ሃገራዊ ነጻነትና አብ ዋጋ ዕዳጋ ከየእቶና፡ ብግቡእ ተኸናኺና ብምሓዝ ምጻኑ፡ ንሓንቲ ካልኢትውን ትኹን ክንዝንግዎ ዘይብልና ይኸውን።

**ብዙሕነታዊ ክውንነት ህዝብታትና ምኽባር፡
ውሕሰነት ዱልዱል ሃገራዊ ሓድነትናን ዓወትናንዩ**

ኤርትራ፡ አብ ጽብብ ዝበለ ጂኦግራፊያዊ ክል ዝተደኮነት ሃገር እያ፤ አብ ውሽጣ ዝተፈላለዩ ብሄራዊ መንነት ዘለዎም፡ አመንቲ ዝተፈላለዩ ሃይማኖታት ዝኾኑ፡ ብዙሕነታዊ ክውንነት ዘለዎም ህዝብታት ዝሓቕፈት እያ። ህዝብታት ኤርትራ ውሑድ ቁጽሪ ዘለዎም እንተኾነ፡ ፍቕሪ ሃገርም ልዕሊ ኩሉ እዩ። ስለዝኾነውን ካብ ባዕዳውያን ገዛቲ ነጻ ንምውጻእ ዘካየዱም ዝተናውሐ ሰላማውን ዕጥቃውን ተጋድሎ፡ ዋሕዶም አየሰከሮምን። እኔ ደአስ፡ ክሳብ አፍንጫኦም ምስ ዝተዓጥቁ ሰራዊት ባዕዲ፡ አብ ዱርን ገደልን ሰፊርም፤ ንዓሰርተታት ዓመታት

ተላናኒቆም፡ ከቢድ መስዋእት ከፊሎም፤ ድሕሪ ናይ 20 ዓመታት ሰላማዊ ፖሎቲካዊ ቃልሰን ናይ 30 ዓመታት መሪር ብረታዊ ተጋድሎን ሃገራዊ ነጻነቶም ተጎናጸፉ።

አብ ተሞኩሮ ዝተናውሐ ነጻነታዊ ቃልሰ ህዝብታት ኤርትራ፡ ብዙሕነታዊ አከዋውናኦም በብእዋኑ እናተመዘመዙ፡ ግዳይ ፈላሊኻ ግዛእ ባዕዳውያን ሓይልታት ክኾኑ ተፈቲኑ እዩ። አብ ዘበነ አርባዓታት ይኹን ሓምሳታት፡ ብምኽንያት ሃይማኖታዊ ብዙሕነት ህዝብታትና፡ ዝተፈላለዩ ምርጫታት ክቀላቐሉ ዝገበረ ምንጻፍ አይርሳዕን። እንተኾነ ግን፡ ፍቕሪ ሃገር ልዕሊ ኩሉ ሓይል ስሕበት ስለዝነበሮ፡ አብ እዋን ፌደራሽን ይኹን አብ ነጻነታዊ ብረታዊ ተጋድሎና፡ አብ ሓደ መስርዕ ጸሚዶም ንዝጋጠሙዎም ብደሆታት ተጻዊሮም ክሓልፉ በቐደም እዮም።

ብዙሕነት፡ ንህዝብታትና አብ ፈተና እናውደቐኛም፡ ዕድመ ቃልሶም ክነውሕን መስዋእቶም ክበዝሕን ዝኾነ፡ ብፈላሊኻ ግዛእ ባዕዳውያን ሓይልታት ጥራሕ አይነበረን። እቶም ምእንቲ ሃገራዊ ነጻነት ጠበንጃ ተግጢቆም በረኻ ዝወፈሩ መራሕቲ ገድልናውን፡ ጉጅላዊ ናይ ስልጣን ጥሙሖም ንምርዋይ፡ ነዚ ድሑር ስልቲዚ ከምዝተጠቐሙሉ፡ ነዊሕ ታሪኽ ብረታዊ ገድልና ይምስክር።

መሪሕነት፡ ተሓኤ-ጀብሃ ዓባይ ብሓደ ወገን፡ ህግሓኤ ድማ በቲ ካልእ ወገን፡ አብ መስርሕ ብረታዊ ገድልና መን ልዕልነት ረኺቡ ሜዳ ኤርትራ ብሓቲ ሓዘ ካብ ዝብል ዱሑር ውድድር፡ ንብዙሕነታዊ ክውንነትና ብምምዝግዝ፡ ምትእምማን ሃገራውያን ተቐላቐሎ ብምጉዳል፡ ብዘይምቁራጽ ደማዊ ዙፍት ሕድሕድ ዘባርዑሉ አሉታዊ ተሞኩሮና ዘይንርስዖ እዩ። ይኹንምበር ህዝብታትና፡ መራሕቲ ሰውራ አብ ዝአጎዱዎ ሓዊ ክጥበሱ ምርጫኦም አይነበረን። እኳ ደአስ "ኩሉኹም ደቅና ኢኹም፤ ንሰኹም የማናይ ዓይንና፡ ንሰኹም ድማ ጸጋማይ ዓይንና፤ ንመን ካብ መን አብሊጽና ክንርኢ፤ ሰሚርኩም ባዕዳዊ መግዛእቲ ስጎን" ዝብል ድምጺም ብምስማዕ፡ ነቲ ሃልሃል ክብል ዝፍትን ዝነበረ ዙፍት ሕድሕድ ዝሑል ማይ ክኸዕዉሉ ተቐላቐሎ እዮም። እንተኾነ ግን፡ መራሕቲ ገድሊ፡ ንአውያት ህዝብታትና ዝሰምዕ እዝኒ አይተግደሉን፤ ንሜዳ ኤርትራ፡ ካብ ናይ ምብሓት ጉጅላዊ ሕማምን ውድድርን ክድሕኑ አይበቐዑን፤ ውዲሉ ሓዲሩ፡ ተሓኤ-ጀብሃ ዓባይ ናብ ሱዳን ተደፊኦ ኣተወት፤ ሜዳ ኤርትራ ድማ፡ ብመሪሕነት ህግሓኤ ተባሓተ፤ ይኹንምበር፡ ደለይቲ ነጻነት ህዝብታት ኤርትራ፡ ናብ ተናሓናሕቲ ሸነኻት ከይወገኑ፡ ከም ህዝብታት አብ ሕድሕዶም ናብ ደም ምፍሳስ ዘምረሐ ግጭት ከይአተዉ ዘለቆም። እዚ ወረጃ መርገጽዚ አብ ሕሉፍ ብረታዊ ተጋድሎና ብኹርዓት እንዝክሮ ወርቃዊ ታሪኽ ህዝብታት ኤርትራ እዩ። ክንዕቅቦን ክንማዕብሎን ይግባእ።

አብ ነጻነታዊ ገድልና፡ መራሕቲ ሰውራ፡ ብጉጅላዊ ሒሳባት ዓዊሮም፡ ንብዙሕነታዊ ክውንነትና መዝሚዞም፡ አብ ሞንጎ አሕዋት ዙፍት ሕድሕድ እናባርዑ፡ ዝኸፈልናዮ ዋጋ ኣዝዩ ከቢድ እዩ። እንተኾነ ግን ህዝብታትና በዚ ተስፋ ቆሪጺም አይተሰኩን፤ እኳ ደአስ፡ ነቲ ብመሪሕነት ህግሓኤ ዝተባሓተ ጸረ ባዕዳዊ መግዛእቲ ተጋድሎና ደጊፎም፡ ብሕራነን ተወፋይነትን ቃልሰ ቀጸሉ። ዙርያ ምላሽ ደገፍ ህዝብታትና ዘይተፈልዮ መሪሕነት ህ.ግ.ሓ.ኤ. ድማ፡ ነዚ ዕድልዚ ጸንፊፋ ተጠቐሙ ዓቕምታት ሰውራ ኣወሃሂዱ፡ ባዕዳዊ ኣገዛዝኣ ፋሽስታዊ ስርዓት ደርጊ፡ ንሓንሳእን ንሓዋሩን ብምውጋድ፡ ሃገራዊ ነጻነት ክወን አብ ምግባር መሪሕ ተርኡ ተጻወተ።

24 ግንቦት 1991 ፋሽስታዊ ስርዓት ደርጊ ካብ መላእ ኤርትራ ተጸራሪጉ ሓርነት ኤርትራ ዝተረጋገጸሉ ዕለት ኮነ። ህዝብታትና፡ ነዛ ክብርቲ ዕለትዚኡ፡ ንዓሰርተታት ዓመታት ተጋዲሎምላ፤ ሕሉብምን ንጹፎምን ወፊዮሙላ፤ ሰፍ ዘይብል ክቡር መስዋእቲ ከፊሎምላ። ህዝባዊ ሰራዊት ሓርነት ኤርትራ፡ ብናይ ህዝብታትና ድልዱል ደጀንነት ተደጊፉ፡ አብ ብልሒ ጫፍ ናይቲ ምርብራብ ዓራዱ፡ ባዕዳዊ መግዛእቲ ጸራሪጉ ኣስመራ ምስ አተወ፡ አብ መላእ ሃገር ጥራሕ ዘይኮነስ፡ አብ መላእ ዓለም ዝተበተኑ፡ እዚ ብሰራትዚ ዝሰምዑ ኤርትራውያን፡ ብታሕጓስ ከም ብተይ እናዓንደሩ፡ ናይ ሓጎስ ንብዓት እናነቡ፡ ንመዓልታት ዝሳዕስዑሉ እዋን ነበረ። ናይ ብሓቂ ድማ፡ ድሕሪ ነጻነት ሃገር፡ ዘይሓሰቦ ጥልመት ከምዘጋጥሞ ዘይገመተ ህዝቢ፡ ብሕልናኡ መጻኢኡ በርሃው ኢሉ እናተራእዮ፡ እንተዓለለን እንተዘለለን ዘገርም አይኮነን። መዋእል ባዕዳዊ መግዛእትን መዛዛቱን ንሓንሳብን ንሓዋሩን ዝተቐበረ ዝመሰሎ ህዝቢ፡ ሓጎሱ ወሰን እንተሰኣነሉ አይተሓዘሉን።

እንተኾነ ግን፡ ገና ካብ ሜዳ ጀሚሮም፡ ባህርያት ኢሳይያስን ጉጅልኡን ኣዳቕቆም ዝፈልጡ ዲሞክራሲያውያን ተጋደልቲ፡ ኤርትራ ካብ ባዕዳዊ መግዛእቲ ሓራ ምውጻእ ምሒርኳ እንተተሓጎሱ፡ መጻኢ ዕድል ነጻ ኤርትራን

ህዝባን፣ ዘይተጸበደዎ ዱቦላ ከምዝወድቆ አዐርዮም ይግንዘቡ ነይሮም፤ ምግንዛብ ጥራሕ ግን አይኮነን። ርእሰ ፋሽስት ኢሳይያስን ጉጅልኡን፣ ገና ኣብ ሜዳ እንክሎ ይኹን ኣብ ድሮ ነጻነት፣ ካብ ባህርያቱ ዝምንጨፎ ሓደጋ ምህላወን፣ ቱኸረት ክግበረሉ ከምዝግባእ ብተደጋጋሚ ኣዘኻኸሮም እዮም። ይኹንምበር፡ ልዕሊ ነጻነት ካልእ ዝጸበደዎ ዘይነበሮም ህዝብታትና፣ ንጸረ ዲሞክራሲን ጸረ ህዝብን ባህርያት መሪሕነት ህግሓኤ፣ ኣዕሚቕም ስለዘይፈለጡዎ፣ ነቶም መዘኻኸሪታትን ገምጋማትን፣ ከም ሕማቕ ፋል እናረኣዩ ይጽዮፉዎ ምንባሮም ዝተሓብእ ምስጢር ኣይኮነን።

ርእሰ ፋሽስት ኢሳይያስ፡ ካብ ጽባሕ ሓርነት ጀሚሩ፡ ኣብ ልዕሊ ብዙሕነታዊ ክውንነት ህዝብታትና፣ እወጅን ሕቡእን ጠላዕ ክጻወት ተራእዩ እዩ። ኣብ መስርሕ ብረታዊ ተጋድሎና፣ ህላወ ትሽዓተ ብሄራት ዝኣምን ዝመስል ዝነበረ፡ ብምቁር ዜማ ስውእ ዑቕባጋብር ዝተደረፈሉን፣ ኣብ ጽባሕ ሓርነት፡ "ትሽዓተ ናይ ቋንቋ ጉጅለታት"ምበር ብሄራት ዝበሃላ የለዎን፤ ብሄራት ምባል ገዲፍናዮ ኢና" ክብል ብዕሊ ኣፍለጠ።

ግዝኣት ኤርትራ ጸቢባቶ፡ ብትምክሕቲ ተነዲሑ፡ ኅብላል ቀርኒ ኣፍሪቃ ክኸውን ሃረምረም ክብል ዝጀመረ ርእሰ ፋሽስት ኢሳይያስ፡ ብዙሕነት ህዝብታት ኤርትራ ክቕበል ፈጽሞ ዘይሓልሞ እዩ። ንህዝብታት ኤርትራ "ሓደ ህዝቢ ሓደ ልቢ" ዝብል ፋሽስታዊ ጭርሖ ኣልዒሉ፡ ብሄራዊ መሰልና ይተሓለወልና፤ ናይ ባዕላትና ዕድል ባዕላትና ናይ ምውሳን መሰል ይከበረልና፤ ከባቢና፣ ባዕላትና ናይ ምምሕዳርን ኣልሚዕና ተጠቀምቲ ናይ ምጃን መሰልና ይተሓሎ ዝብሉ፡ ካብ ብዙሕነታዊ ክውንነትና ዝፍልፍሉ ሕቶታት ከይላዕሉ፡ ካብ ወጋሕትኡ ዘይጠሓሰ ዕርዲ ክነድቕ ከምዝወሰነ ዘተንብህ ፋሽስታዊ ኣዋጅ እዩ። እዚ ኣዋጅዚ፡ ኤርትራ ኣብ ክሊ ብሄራዊ ብዙሕነታ ኣብ ማዕርነትን መሰልን ዝተመስረተ ድልዱል ዲሞክራሲያዊ ሓድነት ዘረጋገጸት ብልጽግቲ ሃገር ናይ ምጃን ተስፋኣ ዝቐጸየ ትምክሕተኛ ኣዋጅ እዩ። ከም ውጽኢት ናይዚ ፍጹም ጸረ ዲሞክራሲያዊ ኣዋጅዚ፡ ሓድነት ህዝብታትና ክሳብ ክንደይ እናላሕለሐ ይመጽእ ምህላወ ኣብ ባይታ ዘሎ ሓቂ ምስክር እዩ።

ፋሽስታዊ ስርዓት ኢሳይያስ፡ ሃይማኖትን መንግስትን ክተኣታተዉ ዘይቅበል መርህ ከምዝኸተል ይንገረሉ እዩ። እንተኾነ ግን፡ ከም ፍጹም ጸረ ዲሞክራሲን ጸረ ህዝብን ስርዓት መጠን፡ ናይ ኩሎም ሃይማኖታት መሰልን ማዕርነትን የኸብር እዩ ማለት ኣይኮነን። እዚ መንግስቲዚ፡ ብሓደ ኣዝዩ ጸቢብ ጉጅለ ዝቐመ ትምክሕተኛ ጸረ ህዝቢ ሓይሊ እዩ። ኣብ ብዙሕነት ሰልፍታትን ነጻን ዲሞክራሲያውን ውድድር ስልጣን ዘይኣምን፡ ፖሎቲካዊ ስልጣን ሃገር ንባይኑ ብሒቱ ዝሓዘ ጉጅለ እዩ፤ ቁጠባ ሃገር ኣብ ኢድ ሓደ ገባሪ ሓገሪ ውልቀሰብን ጉጅለኡን ተገቢቱ፡ ምስ መጋበርያታቱ ብዝለዓለ ደረጃ ተጠቀምቲ ዝኾኑሉ፡ ኣብዝሓ ህዝቢ ግን ቡባእዮ ናብ ዝኸፍኦ ድኽነት እናተሸመመ፡ መጻኢ ዕድል ሃገርና እናጸልመተ ክኸይድ ዝወሰነ ገባቲ ጉጅለ እዩ። ኩሉ መሓውር ጸጥታ፣ ስለላን ሓይሊ ምክልኻል ሃገርን ኣብ ሙሉእ ምሕረትዚ ውሉን ጉጅለዚ ኣትዩ፡ ዝሊፍ ሃብቲ ሃገር እናፈሰሰ፡ ዕድሙ ፖሎቲካዊ ስልጣኑ መናውሒ ኮይኑ ከገልግል ዝገበረ እዩ።

በዚ መሓውርዚ ኣቢሉ ተቐውሞ ህዝብታት ካብ ዕሸሉ ክደቕሶ ይንቀሳቐስ ኣሎ። ይኹንምበር፡ ፖሎቲካዊ ስልጣን እዚ ፋሽስታዊ ጉጅለዚ ብሓይልን ዓመጽን ጥራሕ ደው ዝብል ኣይኮነን። ኣብ ብዙሕነታዊ ክውንነት ህዝብታትና ዝቐነሰ ዘራጊ ስልቲታት ክኸተልውን ግድን እዩ። ሓደ ካብቲ ግዳይ መጥቃዕቲ ኮይኑ ዘሎ ድማ፡ ሃይማኖታዊ ብዙሕነትና እዩ።

ፋሽስታዊ ስርዓት ህግደፍ፡ ገና ካብ ጽባሕ ሓርነት ጀሚሩ፡ ብሽም ልኣላውነት ሃገር ኣሳቢቡ፡ ፈልዩ መጥቃዕቲ ዝጀመረ፡ ኣብ ልዕሊ ኣመንቲ ሃይማኖት ክርስትና ጴንጤ-ቆስጠን ጀሆባን እዩ፤ ንሶም "ሃገራዊ ኣገልግሎት ኣይንፍጽምን፤ ኣብ ሰማያዊ ጎይታምበር ኣብ ምድራዊ ጎይታ ኣይንኣምንን ኢሎም" ዝብል ኣብ ልዕሊኦም ብዝተነዘሐ ወፈራ፡ ካብቲ ካልእ ኣማኒ ሃይማኖት ክርስትና ከይተረፈ ብምንጻል፡ ኣብ ልዕሊኦም ጨካን ፋሽስታዊ ስጉምቲ ወሰደሎም።

እዚ ብፈላሊኻ ናይ ምግዛእ ስልቲ ዝግለጽ ሰራም ኣካይዳ ፋሽስታዊ ስርዓት ኢሳይያስ፡ ኣብዚኦም ጥራሕ ደው ኣይበለን። ቀስ እናበለ ብሽም ጀሃድ፡ ንብዙሓት መራሕቲ ሃይማኖት እስልምናን መማህራን ቋንቋ ዓረብን ዝኾኑ ወገናት፡ ካብ መላእ ሃገር እናለቐመ፡ ኣበይ ከምዘውደቐም ዘይፍለጥ፡ ደሃዮም ክጠፍኡ ገይሩ እዩ። ኣብ ልዕሊ ሃይማኖት ኦርቶዶክስ ዝፈጸምን ክሳብ ሎሚውን ዝቐጸል ዘሎ ከቢድ ግህሰት ድማ፡ ዓለም ብዓለሙ ዝፈልጠ

7ይ-ዓመት ሕታም ቁ. 20

እዩ። አብ ውሽጣዊ ጉዳያት እታ ሃይማኖት ኢዱ አእትዩ። ንቤተ ክርስትያን ዝተወፈየ ሞባእ ካብ ምዝራፍ ጀሚሩ። አቕሽትን ዲያቆናትን ካብ ሃይማኖታዊ አገልግሎት እናፈናቐሉ። ናብ ሳዋ ወሪዶም ክዕለሙን። ቦቲ ኩሉ አብ ሳዋ ዝፍጸም ነውርታት ክብከሉ ዝፈረደ እዩ። ሕሉፍ ሓሊፉ። ነዚ ኢድ ምትእትታውዚ ዝተቐወሙ ጳጳስ ኦርቶዶክሳዊት ኤርትራ አቡነ እንጦንዮስ። ካብ ሓላፍነቶም አውራዱ አብ ቤት ማሕበስ ብምድርባይ። መተካእተኦም ድማ። እሙን መሳርሒ ይኸኑኒ ዝበሎም ጳጳስ ክሳብ ምትካእ ዝኸደ እዩ። አብ ዝተፈላለዩ ክፍለ ዓለማት ዝነበሩ አመንቲ ሃይማኖት ኦርቶዶክስ። አብ ሞንጎኦም አውራጃዊ ፍልልይ ብምስዋር። ተቐውምትን ደገፍቲ መንግስትን ብዝብልን። አብ ሓደ ቤተ-ክርስትያን ብሓባር ጸሎቶምን ከዩብጽሑን ከይሳለሙን ገይሩ ምህላዉ ኩሉ ዝፈልጦ እዩ። አብ ካልኦት አመንቲ ሃይማኖት ክርስትናውን ተመሳሳሊ ግህሰት የጋጥሞም ምህላዉ ዝፍለጥ እዩ።

ፋሽስታዊ ስርዓት ህግደፍ። ዕድመ ጨቋንን አረሜናዊን ስርዓቱ ንምሕላው። ብፈላሊኻ ናይ ምግዛእ ስልቱ። መሰላትን ክብረታት ዝተፈላለዩ ሃይማኖታት ብምርኻሽን ብምግሃሽን። አብ ሞንጎ ዝተፈላለዩ ሃይማኖታት አመንቲ ህዝብታት ኤርትራ ጥራሕ ዘይኮነሱ። አብ ሞንጎ ሓደ ሃይማኖት ዝእምን ህዝቢውን ከይተረፈ። ዓሚቕ ዘይምትእምማን ብምፍጣር። አብ ሃገራዊ ሓድነትና ከቢድ ሓደጋ ከንጸላሉ ገይሩ አሎ።

ርእሰ ፋሽስት ስርዓት ኢሳይያስን መጋበርያታቱን። ገቢቶም ዝሓዙዎ ፖሎቲካዊ ስልጣንን ዝርካቡ ዓውዲ ቁጠባ ሃገርን ንዘይተወሰነ እዋን ብዘይ-ደረት ክጥቀሙሉ ምእንቲ። አብ ብዙሕነታዊ ክውንነትና ጥራሕ አይኮነን ኩናት አዊጅም ጸኒሖምን ዘለዉን። አብ ሲቭል ህዝቢ። ክሳብ ስድራታት። አብ ሓይሊ ምክልኻል ድማ። ክሳብ መሳርዕ ዝወርድ። መርብብ ስለላ ብምዝርጋሕ። ናይ ተቐውሞ ምንቅስቓስ ከበርዕኑ ከይሰልከዩ ዝተዋፈሩ ናይዚ ምዕቡል ዘበን ዕሉላት ገበነኛታት እዮም።

ስለዚ ምበአር። አንጻር ፋሽስታዊ ስርዓት ኢሳይያስን መጋበርያታቱን ዝካየድ ተጋድሎ ብዓወት ዝዘዘም። ሃገራዊ ሓድነትና ብምዕቃብን ብምሕያልን ጥራሕ ምኻኑ ክንግንዘቦ ዝግባእ እዩ። ሃገራዊ ሓድነትና ድማ። ናይ ህዝብታትና ብዙሕነታዊ ክውንነት ዝተቐበለን። አብኡ ዝተመስረተን ክኸውን ይህልዎ። አብ ልዕሊ ብሄራውን ሃይማኖታውን ብዙሕነት ህዝብታትና። ካብ ዘበነ ባዕዳውያን ዝእቲ ጥራሕ ዘይኮነሱ። ሎሚውን አብ ዘበነ ፋሽስታዊ አገዛዝ ኢሳይያስን መጋበርያታቱን። ከም ሕሱም ከቢድ መጥቓዕቲ ክወርዶ ጸኒሑን አሎን።

እዚ ብፈላሊኻ ናይ ምግዛእ ስልቲ ዝፍለጥ ፋሽስታውን ጸረ ህዝብን መርዛም ፖሊሲ። ንህዝብታት። እናረአዩ ክዓውሩ፣ እናሰምዑ ክጸሙ፣ ምስ ቅልጽሞም ክለምሱ፣ አሕዋትን አሓትን ብርእዮ አብ ሕድሕዶም ክናቕሩ ዝገብር እዩ። ተደሚሩ ድማ። ንህዝብታትና መሬት ብብርሃና ጸልሚታቶም ርእሶም አድኒኖም ክግዝኡ ዝገብር ስወር መርዚ እዩ።

ህዝብታት ኤርትራ ትማሊ ብባዕዳውያን ገዛእትን መራሕቲ ገድልናን ዝተነጸገሎም ፈላላዩ መርዚ። ከቢድ ዋጋ ከምዘዕደዮም አይንዝንግዮን፤ ግን ድማ። ሃገራዊ ነጻነቶም ንምዕታር ፍጹም አይግባቶምን። ሎሚ ድማ። ከም መቐጸልታ ብረታዊ ገድልና። ርእሰ ፋሽስት ኢሳይያስን መጋበርያታቱን። ዕድመ ጨካን ፋሽስታዊ ስርዓቶም ንምንዋሕ። ጎድና ጎድኒቲ ክፍጽሙዎ ዝጸንሑን ዘለዉን ጨካን ግፍዕታት። እዚ ፈላላዩ መርዚዚ ይጥቀሙሉ ምህላዎም ንርእዮ አሎና። ነዚ ፈላሊኻ ናይ ምግዛእ ስልቲዚ። ናይ ህዝብታትና ሓድነት አብ ክሊ ብዙሕነታዊ ክውንነቶም ብዘተአማማን ዝረጋገጸሉ ቅኑዕ መትከላት ብምኽታል። ብብቕዓትን ብትብዓትን ክንምክቶ ይህልወና። አብ ደምበ ተቐውሞና ዝቀላቐል ዘሎ። አብ ብዙሕነታዊ ክውንነትና ስግኣት ዝፈጥር ዝምባለታት ድማ። ብትብዓት ክንቃለሶን ክንሰዕርን ዘሎና ደአምበር። ብምንሕሓፍ እንሓልፎ ክኸውን አይግባእን። ብዙሕነታዊ ክውንነት ህዝብታትና ምኽባር ውሕስነት ሃገራዊ ሓድነትናን ዘላቂ ዓወትናን ስለዝኾነ።

ቅዱስ መስመርን አፋሽን ሐይቅ
ገሰ ገበየሁ መደረግን ገገሰጋር ከገገሰጋር አይደለም